

Samhällskunskap – årskurs 8

Arbetsområde: Media

År: XT 201X

Medias inflytande

Hur påverkas samhället av media, och hur påverkar media samhället?

Förmågor i fokus

- Reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar.
- Analysera samhällsstrukturer med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp och modeller.

Centralt innehåll

Information och kommunikation

- Mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare, underhållare och granskare av samhällets maktstrukturer.

Kunskapskrav årskurs 7-9

E	C	A
Eleven har grundläggande kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då enkla samband inom och mellan olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp och modeller på ett i huvudsak fungerande sätt. Eleven kan föra enkla resonemang om hur individer och samhällen påverkas av och påverkar varandra och beskriver då enkla samband mellan olika faktorer som har betydelse för individers möjligheter att påverka sin egen och andras livssituation.	Eleven har goda kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då förhållandevis komplexa samband inom och mellan olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp och modeller på ett relativt väl fungerande sätt. Eleven kan föra relativt väl utvecklade resonemang om hur individer och samhällen påverkas av och påverkar varandra och beskriver då förhållandevis komplexa samband mellan olika faktorer som har betydelse för individers möjligheter att påverka sin egen och andras livssituation.	Eleven har mycket goda kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då komplexa samband inom och mellan olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp och modeller på ett väl fungerande sätt. Eleven kan föra välutvecklade och nyanserade resonemang om hur individer och samhällen påverkas av och påverkar varandra och beskriver då komplexa samband mellan olika faktorer som har betydelse för individers möjligheter att påverka sin egen och andras livssituation.

Begrepp: massmedia, masskommunikation, sociala medier, blogg, medborgare, tryckfrihet, yttrandefrihet, medier, debatt, opinion, manipulera, journalist, offentlighetsprincipen, informationsamhället, Twitter, censur, insändare, information, granska, objektivitet, opartiskhet, propaganda, källkritik och demokrati.

Hur påverkas samhället av media, och hur påverkar media samhället?

Ett svar på E-nivå:

Det finns många olika slags medier. Tidningar, TV, Internet, sociala medier och annat. Man kan läsa i tidningen om sånt som har hänt, och om det t.ex. har hänt en olycka på stan eller om det har varit en terroristattack i Paris så kanske man tänker på de som har drabbats och hur hemskt allting är. Det är lätt att bli deprimerad, framför allt som det mesta som händer är sorgligt och hemskt. Jag tycker att det borde vara lika många glada nyheter som tråkiga nyheter!

Jag tror att man påverkas mycket av det man tittar på eller läser. Tittar man på TV-serier och bara läser sporten i tidningen så påverkas man bara av det och inget annat. Jag tror att människor som gör så blir påverkade på ett sätt, men inte på andra. Det beror nog på vilka intressen man har som person.

Massmedia är i alla fall viktigt. Alla medborgare kan tack vare tidningar som Aftonbladet och Expressen hänga med på vad som händer i världen. Det som det står om i tidningarna känner man till, men det som inte står där vet man inget om. Detsamma gäller Tv-kanaler som TV4 och TV3. Stora händelser som kungabröllop och terroristattacker går bara inte att undvika, hur mycket man än försöker.

Hur media påverkas av samhället vet jag inte riktigt. Kanske genom att människor kan skriva insändare? Eller genom att klaga på tidningarna eller Tv-kanalerna om de är oseriösa eller har dåligt innehåll? Jag skulle i varje fall vilja kunna påverka medierna mer, eftersom jag inte håller med om allt de säger. En väg att gå är kanske att använda sig av Twitter, Instagram eller att skapa en blogg som man skriver på? Jag hoppas i alla fall att medierna känner att de har ett ansvar till oss medborgare, så att de inte hittar på vad som helst, och struntar i oss. I så fall hoppas jag att det finns någon som har makt som kan säga till dem. Annars så vore det som att bo i en diktatur.

Det var allt för mig!

Hur påverkas samhället av media, och hur påverkar media samhället?

Ett svar på C-nivå:

I en demokrati så måste informationen vara fri. Alla medborgare måste ha möjlighet att hänga med på vad som händer i samhället. Därför är det viktigt att människorna som bor i ett land hålls uppdaterade om vad som händer i världen. Här har massmedia en viktig uppgift med att föra fram den informationen. Tänk om det inte fanns några tidningar eller TV, hur skulle människorna då få reda på vad som händer runt om i världen?

Här har media en viktig uppgift. TV, radio, tidningar och nyhetssajter på Internet måste få berätta vad som händer utan att det censureras av de som bestämmer. Politiker ska inte få censurera negativa artiklar om dem. Sanningen ska inte gömmas – det är ju därför vi har yttrandefrihet och tryckfrihet i Sverige! Och offentlighetsprincipen betyder ju att alla beslut som tas i Sverige ska vara kända för folket, och inga hemligheter. Andra uppgifter media har är att granska makthavarna. Dessutom ska inte media, åtminstone inte journalister på nyhetsbyråer, tycka saker själva. De ska vara objektiva, opartiska och bara berätta om hur saker och ting är. De ska inte manipulera och lura läsarna/tittarna.

En ”nyhet” i medievärlden är de sociala medierna. Insta, Facebook och Twitter är olika sätt för människor att få kontakt med kändisar, företag och nyhetsbyråer. Dessa fanns inte tidigare, och det gör att människor påverkas ännu mer utifrån.

Hittills har jag bara pratat om hur människor påverkas av media, men media påverkas av människor också. Exempel på det är att media hela tiden försöker ta upp sådant som de vet att människor är intresserade av. De olika mediaföretagen vet att de måste få betalt för den produkt som de säljer, och om inte människor är intresserade av att betala för deras produkt så måste de snart lägga ner. Därför är mediaföretagen hela tiden beredda att förändras och de hänger med på vad folk är intresserade av för tillfället. Exempel på det är att de t.ex. att de har med nyheter och artiklar om populära kändisar, och att nyhetsföretag bevakar populära händelser som fotbolls-VM och Eurovision song contest. De låter också människor blogga på deras sidor/i deras tidningar om aktuella och intressanta saker. Matlagnings-TV är ett bevis på att TV sänder sådant som de vet att folk vill titta på. Jag tror inte att TV-kanalerna sänder matlagningsprogram bara för att de själva tycker att det är viktigt eller kul.

Jag skulle vilja avsluta med att påstå att media både har ett bra och ett dåligt läge nu. Det är bra eftersom de med Internets och TV:s hjälp kan nå väldigt många människor samtidigt och snabbt. Det är dåligt eftersom människor har en ”What have you done for me lately?”-inställning. Med det menar jag att människor snabbt tröttnar och vill ha något nytt och fräscht, vilket gör att media inte kan vara nöjda, utan hela tiden måste utvecklas för att hänga med.

Det var allt för mig – tack för ordet!

Hur påverkas samhället av media, och hur påverkar media samhället?

Ett svar på A-nivå:

Medierna finns runtomkring oss och det är svårt, eller kanske till och med omöjligt, att undgå att påverkas av dem. Dels finns de traditionella medierna som TV, tidningar och radio, dels de nyare typer av medier som man kommer i kontakt med genom Internet, som de webbaserade nyhetstjänster som Tv-kanaler och tidningar erbjuder, samt de sociala medierna. Till och med appar som bildappen Instagram och mikroblogger Twitter fungerar i vissa fall som nyhetsrapportörer, och Youtube, bloggar och Facebook talar om vilka de senaste trenderna är och vad som är inne. Med tanke på att Internet är så lättillgängligt nuförtiden och att de flesta har egna smartphones så kommer man lätt och snabbt åt alla typer av information.

Det här leder till att skolskjutningar i USA, svenska riksdagspolitiker som inte vill ta i hand, terroristattacker i Paris, egyptiska flygplan som sprängs och Justin Biebers senaste stolligheter lika snabbt når oss – om inte snabbare – än det som händer nere på stan!

Frågan är hur vi påverkas av detta? Vi lever i ett demokratiskt land där det finns yttrande- och tryckfrihet. Massmedia är fri att rapportera om det de tycker är viktigt och intressant, samt det som de tror att vi vill höra om. Det gör att inget censureras bort för att staten eller någon myndighet tycker att det är bäst att folket inte ska få höra om det. Offentlighetsprincipen gör att alla myndighetsbeslut är offentliga och tillgängliga för oss medborgare – besluten kan inte hållas hemliga, och makthavarna får stå till svars om de gör saker som är olagliga eller odemokratiska. Konsekvensen av detta är att vi har chansen att bli välinformerade om det som händer runt omkring oss, och att vi själva väljer vad vi vill ta reda på mer om. Och naturligtvis kan vi också välja att stänga ute det mesta av den information som erbjuds, även om vi inte kommer undan allt. Vill vi inte nås av "propagandan" så lägger vi bara ner/stänger av skärmen vi har framför oss. Det är varje medborgares rättighet. Slutsatsen till frågan om hur vi påverkas blir alltså att vi i teorin har en god möjlighet att utestänga den direkta påverkan som kommer utifrån. Däremot träffar vi dagligen människor i olika sammanhang, och då de har påverkats av media kanske de i sin tur påverkas oss...

Jag tror att dagens snabba tillgång till nyheter kan vara både bra och dålig. Det är naturligtvis bra att vi snabbt får reda på sådant som händer, på så vis är vi uppdaterade och hänger lätt med på vad som händer i samhället. Samtidigt kommer det hela tiden nya nyheter, som tränger undan andra nyheter som inte ens hunnit bli gamla ännu. Dessutom händer det ibland att de första rapporterna som man får höra inte alltid stämmer. Förr i tiden, när nyheter tog längre tid att rapportera, så hade reportrarna mer tid på sig att få en klar bild av läget. Idag, när det är viktigt att vara snabbare än sina konkurrenter, finns kanske inte tiden till att kolla fakta alla gånger, och då kan det bli fel ibland i nyhetsrapporteringen. Det är alltså inte bara vi som tar del av medierna som behöver vara källkritiska, utan även medierna själva.

Förutom att rapportera om saker som händer så har medierna också en annan viktig roll: de ska granska makten och undersöka om makthavarna gör sitt jobb på ett bra sätt. De ska vara opartiska och inte ha förutfattade meningar om något, eller ställa sig på någons sida. Dock så är det inte ovanligt att tidningar kan vara "färgade" av en viss politisk ideologi, så att de kanske lutar lite mer åt antingen det liberala, konservativa eller socialistiska hållet. Nyhetsbyråerna ska få skriva vad de vill, så länge de inte ljuger eller kränker någon. Det innebär att de t.ex. får kritisera politiker och arbetsgivare om de inte gör sitt jobb enligt de lagar som finns. Detta är dock inte möjligt i diktaturer, där det är brist på demokrati, som leder till att yttrande- och tryckfrihet saknas. I Sverige och i andra demokratier får media inte censureras.

Ytterligare en funktion som media har är att skapa debatt. De kan ta upp frågor som rör miljön, flyktingmottagande, tiggeri, sociala orättvisor, jämställdhet, och så vidare. Genom att media har

möjlighet att nå många människor samtidigt (så kallad masskommunikation) så kan de också väcka en diskussion kring det ämne som de tar upp, en debatt. Ett konkret exempel på detta är det ökande tiggeriet som de (olika medier) har berättat mycket om, så att vanliga människor som jag ska bli insatta och därigenom kunna bilda en egen åsikt och delta i debatten. Genom att välja hur de lägger fram ett ämne, så har också media möjlighet att skapa en opinion, vilket innebär att de talar för en viss sida av en fråga. T.ex. kan media berätta om hur valjakt bedrivs på ett grymt sätt, och på så sätt skapa en opinion för att valjakt måste stoppas. Om media kan påverka många människor så växer frågan som de tagit upp i betydelse, vilket kan leda till att politikerna agerar och genomför förändringar av de lagar som påverkar t.ex. valjakten, tiggeriet, kvinnors och mäns löner, giftiga miljöutsläpp, o.s.v.

Företagen – bland annat nyhetsföretag – använder sig också av sociala medier som Instagram och Twitter för att rapportera. På så sätt ökar chansen att de också når ungdomar, vilket är bra. Andra företag, som säljer varor eller tjänster, tar också möjligheten att nå fler människor genom att använda sig av de sociala medierna.

När det gäller att skapa trender så använder många sig av Youtubekanaler, bloggar och Instagramkonton. På så sätt kan trendsättarna nå många människor snabbt och enkelt.

En sak att tänka på är att i en tid när vem som helst kan publicera information och åsikter på internet utan att det granskas och kontrolleras av någon, då är det extra viktigt att vara källkritisk.

Hur media påverkas av oss har jag redan varit inne på. De tar upp sådant som de tror att vi är intresserade av. De försöker hänga med i utvecklingen och hänga med i de trender som dyker upp, och använda de ord som är populära. För några år sedan var ordet "chock" ofta med på kvällstidningarnas löpsedlar: "Nakenchock" var ett exempel på detta. Ett annat exempel är att vi människor blivit allt mer intresserade av sport och hälsa, vilket har lett till att dessa delar fått betydligt större utrymme på senare tid i olika typer av medier. Olika sätt att banta och diverse hälsotips verkar intressera människor mer och mer, vilket medierna uppmärksammat och därför gett större utrymme.

Apropå att media tar upp sådant de tror att vi är intresserade av så är de mesta medieföretagen beroende av intäkter. Sveriges television är undantaget detta, då den är finansierad av staten, men andra medieföretag är i grund och botten företag, och behöver gå med vinst. Det finns två sätt att göra detta: dels genom att sälja reklam, och dels genom att sälja prenumerationer. Företag som vill köpa reklamplats på en sajt, i TV, i radio eller i en tidning blir allt mer intresserade att köpa reklamplats hos mediet (t.ex. TV4, Mix Megapol eller Aftonbladet) ju fler personer som mediet når. Den grundförutsättningen gör att mediet vill nå så många människor som möjligt, och anpassar sig därför för att vara så lockande som det bara går. Detsamma gäller prenumeranter – desto intressantare produkt, desto fler prenumeranter.

Jag hoppas i och med detta att jag har kunnat presentera en tydlig bild av hur medier och samhället påverkar varandra!